

PELEGRINS

No ens aturem als temples on altres pelegrins
arriben al llindar de la teva presència.
No volem la teva ombra; volem la teva essència,
Pare de l'infinit que tots portem a dins.

Ell s'emporti aquests cors que no fan resistència
a buscar-te, invisible com l'aire dels camins.
Perquè sabem qui som, o Terme dels destins,
et sentim sobretot en la nostra impotència.

Sabem que en aquest món no arribarem a Tu.
Però l'ardent impuls de fe que se'ns enduu
més enllà dels altars, els claustres i les aules,

murmura en la nuesa del nostre temple intern
un himne que és un eco del teu silenci etern
–o Tu que ets més enllà de les nostres paraules!

21 febrer 1939

• GLOSSARI

Llindar: m. Part inferior de l'obertura d'una porta, especialment la d'entrada d'una casa, formada per una fusta o una pedra travessera que ve a un nivell més alt que el sòl exterior. *Un peu al llindar de la porta, no s'atrevia a entrar.*

Essència: f. **1** Allò per què una cosa és el que és. **1 2** El que hi ha en una cosa de permanent i invariable. **1 3** El que constitueix el fons

de l'ésser, la naturalesa pròpia d'una cosa. L'essència de l'ànima humana.

Terme: m. **1** Fita que assenyala els límits d'una extensió. *Posar termes a un camp.* **2** Fi d'un espai a recórrer. *Ell va arribar el primer al terme de la cursa.* **4** Fi d'un període de temps, època en què quelcom fineix, en què hom ha de pagar un lloguer, etc. *Cal posar terme a les seves disbauxes. Aquest teu procedir, quan tindrà terme?*

Ardent: adj. **1 1** Que crema. *Carbons ardents.* **1 2** Ple de foc, de passió. *Inspiració ardent.* **2 1** Que abrusa. *Fa un sol ardent.*

Nuesa: f. Qualitat de nu. **Nu:** adj. No vestit. *Es va treure els vestits i restà tot nu. Sense ornaments. Una façana, una coberta, nua. La paret nua, sense pintures, miralls, tapisseria.*

• HORIZÓ D'EXPECTATIVES I CLAUS PER AFAVORIR LA COMPRENSIÓ DEL POEMA

Per entendre aquest poema ens hauríem d'endinsar en les creences metapsíquiques de MT i de la seva família. El Déu en què creu MT no és un Déu tancat a les esglésies o present només en els "altars, els claustres i les aules". No és un Déu al qual s'arriba a través dels rituals.

El poeta refusa la visió d'una religió tancada, estereotipada, en què tothom ha de seguir el dogmatisme establert i unes normes i/o convencions determinades (per ser un bon cristià cal complir els sagraments, anar a missa, mostrar respecte per tot allò que representa el catolicisme...).

Pensem en el fet que aquest poema va escriure'l el 1939, i que en aquesta època vivia al sanatori de Puig d'Olena amb un nom fals, per no destacar, davant dels "vencedors" com a pertanyent a una família d'afinitats republicanes i laïcistes. Se sap que, per no aixecar més l'ànim de revenja d'alguns malalts (franquistes acollits al sanatori, alguns dels quals l'havien denunciat), se li va demanar que anés a missa per tocar l'harmòniom amb la intenció de mostrar que complia amb els "deures" cristians.

D'altra banda, si pensem en les arrels familiars, ens trobarem amb un avi i un pare metges i espiritistes; a més a més, veurem que el pare s'esforça a cercar un fonament científic en la fe. Així, doncs, es tracta d'una família que encarna cert nivell de perillositat per a la institució eclesiàstica d'aquell temps.

El poema comença d'una manera inusual, amb una negació. Parla en primera persona del plural i fa un contrast entre el "nosaltres" i els "altres pelegrins", amb la qual cosa evidencia que hi ha dues maneres diferents de buscar Déu. No es vol quedar amb la forma, amb l'aparença, sinó que vol arribar a l'"essència" d'aquest Déu, un Déu present a l'interior de cada persona.

De fet, la unió plena amb Déu s'aconsegueix a través de la mort, ja que ell és el "Terme dels destins". La vida en aquest món només és un camí de pas fins arribar a la mort, que és un altre tipus d'existència.

- **ACTIVITATS**

1. Explica el significat de la paraula "pelegrí".

Persona que fa per devoció un viatge a algun santuari.

2. Explica quina diferència hi ha entre el que volen els uns i el que volen els altres (els altres pelegrins), segons Màrius Torres.

- Els uns, entre ells MT, volen arribar a l'essència de Déu.
- Els altres s'acontenten amb l'ombra de Déu, és a dir, amb els formalismes de la religió, amb la parafernàlia.. i no arriben a copsar-ne l'essència.

3. Busca el significat del mot "espiritisme", molt relacionat amb la família Torres.

Teoria de qui creu poder comunicar amb els esperits dels morts, per mitjà d'un mèdiu.

4. Busca informació sobre les creences metapsíquiques de la família de MT. Pots consultar les següents adreces per Internet:

- El portal de los espíritas:

<http://www.espiritas.es/modules.php?name=News&file=article&sid=291>

- Petit comentari sobre MT en aquest aspecte a la Viquipèdia:

http://ca.wikipedia.org/wiki/M%C3%A0rius_Torres_i_Pere%C3%B1a

Des d'infant Màrius Torres va aprendre a considerar la mort com un canvi d'estat de la substància espiritual i a seguir la moral evangèlica deslligada a tota mena de culte.

Els pilars educatius de la seva formació familiar i escolar foren regeneracionisme, republicanisme i laïcisme.

Margarida Prats explica, en les "Notes biogràfiques" (un dels dos apartats de "Evocació del poeta i el seu temps", a Màrius Torres. Del poeta al lector), la concepció metapsíquica de la família dels Torres:

Els Torres creuen en una intel·ligència suprema, indefinible i inabastable, que les religions anomenen déu, deslligada de tota mena d'Església: per això els germans Torres no assisteixen a cap acte de culte religiós, però viuen segons les normes de la moral cristiana. També creuen en la immortalitat de l'ànima i en l'existència d'una altra vida després de la mort. Per a ells, la mort no trenca la possibilitat de contacte amb les persones estimades, ja que creuen en la comunicació amb els desapareguts i la practiquen. (...)

Pel que fa a l'avi Marià, d'idees regeneracionistes, fou l'introduïdor de l'espiritisme a Catalunya. Formà part del nucli espiritista de Lleida i va divulgar la seva ideologia en les publicacions dels republicans "El Ideal" i "La Jornada" i en el llibre La religió futura.

5. Cerca informació sobre Humbert Torres, el pare de Màrius Torres. Pots trobar-la a

http://www.memoriaesquerra.cat/plana.php?veure=bio&cmb_alf=116&lletra=T i a <http://www.encyclopedia.cat>.

Humbert Torres i Barberà. (Mont-roig de Segarra, Segarra, 1879 - Barcelona, 1955)

Metge i polític. Interessat per la metapsicologia, presentà al congrés internacional d'aquesta ciència celebrat a Lieja (1922) una ponència sobre la immortalitat. Publicà treballs sobre educació sexual i tractament de la sífilis i dirigí *Informació Mèdica* de Lleida. Col·laborà activament a *La Terra*, *Lleida*, *L'Opinió* i *La Humanitat*. Fou alcalde de Lleida, on portà a terme una gran modernització de la vida municipal. Membre d'Esquerra Republicana de Catalunya, fou diputat a les corts constituents (1931) i al Parlament de Catalunya per Lleida, on formà

part de diverses comissions parlamentàries. A l'exili col·laborà a *El Poble Català* de París i a *Quaderns* de Perpinyà.

(<http://www.encyclopedia.cat>)

6. En el poema es parla d'“impotència”. A quina “impotència” es refereix?

Les persones no som res davant de Déu, que ho és tot, ni davant de la mort, que és inevitable.

7. Màrius Torres parla d'una fe que, evidentment, no s'ha d'identificar absolutament amb la fe cristiana. Però... podria un catòlic, un protestant o algú pertanyent a una altra religió identificar-se amb l'espiritualisme de MT? Per què?

Sí. La fe en Déu pot ser un sentiment universal, propi de diverses religions i cultures. I també aquest espiritualisme pot anar més enllà dels formulismes, de les tradicions i dels dogmes.

8. Busca, en el poema, una comparació, i indica què és allò que es compara.

La comparació es troba al segon vers del segon quartet: “invisible com l'aire dels camins.” L'element comparat és **l'infinit**, que apareix al quart vers del primer quartet. Al·ludeix a la capacitat que té l'infinit

d'emportar-se els cors (les persones) que el busquen i a la seva qualitat d'invisibilitat (en què es basa la comparació que en fa amb l'aire).

9. Identifica quin pot ser el "temple intern" de cadascú.

L'ànima, l'esperit.

10. En la darrera estrofa hi ha una contraposició o **antítesi**. Defineix aquest concepte i indica on es troba en el poema.

"l'ardent impuls de fe (...) / murmura (...) / **un himne que és un eco del teu silenci** etern"

- Antítesi: Figura consistent a oposar en una mateixa frase dos mots, pensaments, expressions, etc., de sentit contrari (himne≠silenci).

11. Explica quin significat creus que té l'últim vers:

"-o Tu que ets més enllà de les nostres paraules!"

Déu és inefable, és a dir, ens és impossible, als humans, explicar el seu significat amb paraules.

12. Fes l'anàlisi formal d'aquest poema: mètrica, rima i estrofisme.

PELEGRINS

No ens aturem als temples on altres pelegrins 12 (6+6) A cons. masc.

arriben al llindar de la teva presència. 12 (6+6) B cons. fem.

No volem la teva ombra; volem la teva essència, 12 (6+6) B cons. fem.

Pare de l'infinit que tots portem a dins. 12 (6+6) A cons. masc.

Ell s'emporti aquests cors que no fan resistència 12 (6+6) B cons. fem.

a buscar-te, invisible com l'aire dels camins. 12 (6+6) A cons. masc.
Perquè sabem qui som, o Terme dels destins, 12 (6+6) A cons. masc.
et sentim sobretot en la nostra impotència. 12 (6+6) B cons. fem.

Sabem que en aquest món no arribarem a Tu. 12 (6+6) C asson. masc.
Però l'ardent impuls de fe que se'ns enduu 12 (6+6) C asson. masc.
més enllà dels altars, els claustres i les aules, 12 (6+6) D cons. fem.

murmura en la nuesa del nostre temple intern 12 (6+6) E cons. masc.
un himne que és un eco del teu silenci etern 12 (6+6) E cons. masc.
-o Tu que ets més enllà de les nostres paraules! 12 (6+6) D cons. fem.

El poema és un sonet compost per dos quartets i dos tercets. Els versos són alexandrins (6+6). La rima és majoritàriament consonant, menys en els dos primers versos del primer tercet, en què és assonant. La rima és creuada tant en el primer (ABBA) com en el segon quartet (BAAB). Hi ha una alternança versos masculins i la femenins i en disposa segons li convé.